

NACRT

SREDNJOROČNI PLAN RADA

**AGENCIJA ZA SIGURNOST HRANE BIH
PERIOD 2023.-2025. GODINA**

Mostar, 2022. godine

Sadržaj

Poglavlje 1: Uvod	3
Poglavlje 2: Strateški okvir	3
Poglavlje 3: Mandat, vizija i misija.....	4
Poglavlje 4:Učesnici i partneri.....	4
Poglavlje 5: Osnovna programska opredjeljenja	5
Poglavlje 6: Resursi i kapaciteti potrebni za postizanje ciljeva	5
Poglavlje 7: Okvir za praćenje provođenja plana i evaluaciju rezultata	6
Analiza rizika u provođenju Srednjoročnog plana rada Agencije za sigurnost hrane BiH.....	6
Izvještaj o provedenim konsultacijama kod izrade.....	7
PRILOG: Akcioni plan Srednjoročnog plana rada Agencije za sigurnost hrane BiH	

Poglavlje 1: Uvod

Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija), kao samostalna upravna organizacija osnovana je Odlukom o osnivanju Agencije za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/05) koja je donesena na osnovu člana 52. Zakona o hrani („Službeni glasnik BiH“, broj 50/04) i Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 30/03 i 42/03), a na prijedlog Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine. U skladu s navedenim propisima, Agencija za svoj rad odgovara Vijeću ministara Bosne i Hercegovine. Agencija obavlja djelatnosti i zadatke u skladu s odredbama Zakona o hrani, Zakona o genetički modificiranim organizmima („Službeni glasnik BiH“, broj 23/09), podzakonskim propisima koji uređuju sistem sigurnosti hrane, kao i zakonskim i podzakonskim propisima koji uređuju funkcioniranje organa državne uprave.

Na osnovu odredbi Zakona o hrani tijela Agencije su: Upravni odbor, Direktor, Savjetodavno vijeće, Naučno vijeće i naučni odbori.

Specifičnost u radu Agencije, shodno odredbama Zakona o hrani, ogleda se u činjenici da Upravni odbor: odobrava, odnosno usvaja interne i finansijske propise Agencije; usvaja programe i izvještaje o radu Agencije; osigurava da radni programi Agencije budu u skladu sa propisima i politikom prioriteta Vijeća ministara Bosne i Hercegovine na području sigurnosti hrane; predlaže propise za područje hrane i hrane za životinje i osigurava da Agencija obavlja svoje funkcije i izvršava svoje zadatke koji su joj dodijeljeni u skladu sa Zakonom o hrani.

Poglavlje 2: Strateški okvir

Strateški okvir za Bosnu i Hercegovinu je dokument koji je pripremila Direkcija za ekonomsko planiranje Bosne i Hercegovine, a koji služi kao usmjeravajuća podloga strateških ciljeva za pripremu Srednjoročnog programa rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Srednjoročni cilj: „Unaprijediti sistem zaštite zdravlja ljudi, životinja i bilja putem uspostavljanja efikasnog sistema sigurnosti hrane, veterinarske kontrole i fitosanitarne oblasti u BiH“ je cilj čijem ostvarenju prema prijedlogu Srednjoročnog programa rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za period 2023.-2025. godina doprinosi i Agencija (pored ostalih institucija u oblasti sigurnosti hrane).

U okviru navedenih principa razvoja u dokumentu, a uzimajući u obzir poslove i zadatke Agencije definisane Zakonom o hrani, mandat Agencije doprinosi:

- *Održivom rastu* koji se fokusira na balansiran regionalni razvoj i poboljšanu efikasnost i održivost upravljanja prirodnim resursima, kao podršku za povećanu samoodrživost ekonomije i društva i stvaranje poboljšanih uvjeta za lokalni razvoj i zapošljavanje.

Strateški cilj institucija Bosne i Hercegovine, a tako i Agencije određen je u Prijedlogu srednjoročnog programa rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

U skladu sa Strateškim okvirom za Bosnu i Hercegovinu, u okviru navedenog prioriteta ***Poboljšanje konkurentnosti, kvaliteta i sigurnosti domaćih proizvoda***, Agencija je obuhvaćena sljedećom mjerom:

Mjera 2: Razviti efikasan sistem sigurnosti hrane

Da bi se uspostavio efikasan sistem sigurnosti hrane potrebno je harmonizirati bh. zakonodavstvo sa EU standardima, zatim vršiti naučne i stručno tehničke poslove iz područja

sigurnosti hrane zasnovane na procjeni rizika i doprinositi unaprijeđenju funkcije upravljanja rizikom.

Poglavlje 3: Mandat, vizija i misija institucija

Mandat Agencije je:

- razvoj i primjena jedinstvene metodologije procjene rizika u području sigurnosti hrane i hrane za životinje,
- izrada naučnih studija u području sigurnosti hrane i hrane za životinje,
- edukacija zainteresovanih strana i izdavanje edukativnih materijala vezano za opasnosti i rizike koji potiču od hrane i hrane za životinje,
- obavještanje javnosti o pitanjima u okviru svoje djelatnosti,
- razvoj sistema sigurnosti hrane i hrane za životinje i
- vršenje naučnih i stručno-tehničkih poslova.

Vizija Agencije je izgrađen efikasan sistem sigurnosti hrane/hrane za životinje duž cjelokupnog prehrambenog lanca, baziran na procjeni rizika, koji će osigurati visok nivo zaštite zdravlja i interesa potrošača i djelovanje kao vodeće tijelo za procjenu rizika u oblasti sigurnosti hrane i hrane za životinje, te naučnih i stručnih savjeta u pogledu ishrane. Krajnji cilj je stručna i naučna podrška u području zaštite zdravlja i interesa potrošača.

Misija Agencije je unaprijeđenje sistema sigurnosti hrane i hrane za životinje zasnovanog na procjeni rizika i međunarodnim sporazumima i konvencijama iz područja sigurnosti hrane i hrane za životinje u cilju zaštite zdravlja i interesa potrošača, te stvaranju uslova subjektima u poslovanju sa hranom da posluju u skladu s principima i standardima Evropske unije i time postanu konkurentniji na domaćem i međunarodnom tržištu.

Stalno jačati i provoditi efikasnu saradnju između nadležnih institucija koje su uključene u sistem sigurnosti hrane i to putem naučne saradnje, međuinstitucionalnog umrežavanja i razmjene podataka.

Poglavlje 4: Učesnici i partneri

Institucije u oblasti sigurnosti hrane

Agencija u svom radu saraduje s nadležnim organima i to:

Institucije Bosne i Hercegovine:

- Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa,
- Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa – Ured za veterinarstvo,
- Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa – Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja,
- Direkcija za evropske integracije,
- Ministarstvo finansija i trezora i
- Ured za zakonodavstvo.

Institucije Federacije Bosne i Hercegovine:

- Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva,
- Ministarstvo zdravstva,
- Ministarstvo trgovine i

- Uprava za inspekcijske poslove.

Institucije Republike Srpske:

- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede,
- Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite,
- Ministarstvo trgovine i turizma i
- Republička uprava za inspekcijske poslove.

Institucije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine:

- Vlada Brčko distrikta BiH - Odjeljenje za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu,
- Vlada Brčko distrikta BiH - Odjeljenje za zdravstvo i ostale usluge i
- Ured gradonačelnika – Inspektorat.

Agencija saraduje i s ostalim institucijama od značaja za unaprjeđenje sistema sigurnosti hrane kao što su: laboratorije, privredne komore, udruženja potrošača, udruženja proizvođača, druge nevladine organizacije i akademska zajednica.

Agencija je potpisala Sporazum sa Evropskim autoritetom za sigurnost hrane, te su u tu svrhu imenovani predstavnici kao nacionalni koordinatori, odnosno predstavnici Naučnog odbora, te je izvršeno imenovanje Kontakt tačke ispred BiH za EFSA-u.

Poglavlje 5: Osnovna programska opredjeljenja

- ***Program 1. Procjena, upravljanje i komunikacija rizika porijeklom iz hrane i hrane za životinje*** čine sljedeći programi:
 - Procjena rizika u oblasti sigurnosti hrane,
 - Koordiniranje izrade propisa usaglašenih sa legislativom Evropske unije kako bi se osigurao izvoz hrane i hrane za životinje, te zaštitili interesi potrošača i proizvođača i
 - Implementacija propisa iz oblasti sigurnosti hrane.
- ***Projekat Procjena rizika u oblasti sigurnosti hrane*** čine sljedeće aktivnosti:
 - Priprema i provođenje naučnih i stručnih istraživanja i monitoring planova, te izrada mišljenja i preporuka;
 - Prikupljanje i vođenje baza podataka/evidencija;
 - Saradnja sa međunarodnim i EU institucijama i organizacijama.
- ***Projekat Koordiniranje izrade propisa usaglašenih sa legislativom Evropske unije kako bi se osigurao izvoz hrane i hrane za životinje, te zaštitili interesi potrošača i proizvođača*** se sastoji od sljedećih aktivnosti:
 - Izrada propisa o hrani.
- ***Projekat Implementacija propisa iz oblasti sigurnosti hrane*** se sastoji od sljedećih aktivnosti:
 - Koordinacija u vezi sa hitnim slučajevima,
 - Izdavanje rješenja o odobrenjima za stavljanje na tržište hrane,
 - Pojašnjenja, tumačenje i odgovori vezani za provođenje propisa.

Poglavlje 6: Resursi i kapaciteti potrebni za postizanje ciljeva

U navedenom trogodišnjem periodu predviđeni izvor finansiranja zasnovan je iz odobrenog budžeta Agencije.

Resursi i kapaciteti u Agenciji takođe se odobravaju u okviru odobrenog broja zaposlenih Zakonom o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine. Procedura odobravanja prijema u radni odnos propisana je pored zakonskih i podzakonskih propisa i zaključcima Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Poglavlje 7: Okvir za praćenje provođenja plana i evaluaciju rezultata

Ključni pokazatelji uspješnosti ostvarenja ciljeva Agencije su mjerljivi putem kontinuiranog monitoringa provođenja aktivnosti, koji pokazuju da je unaprjeđena funkcija procjene rizika i procesi upravljanja i komunikacije rizikom.

Pokazatelji rezultata realizacije programa su:

- Pripremljena naučna i stručna mišljenja i preporuke; ažurirane baze podataka/evidencija; provedene aktivnosti na osnovu saradnje sa međunarodnim i EU institucijama i organizacijama; usklađeni propisi o hrani; provedene aktivnosti na osnovu saradnje sa međunarodnim i EU institucijama i organizacijama.

Na osnovu aktivnosti i ciljeva programa i projekata navedenih u Srednjoročnom programu rada, Agencija priprema godišnje programe rada u kojima su povezane aktivnosti i ciljevi programa i projekata sa Srednjoročnim programom rada.

U skladu sa članom 22 a. stav (1) i članom 22. stav (3) Zakona o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13) rukovodilac institucije, uz završni račun za budžetsku godinu potpisuje Izjavu o odgovornosti za ostvarivanje ciljeva Agencije iz programa rada za predmetnu budžetsku godinu. U izjavi se navode ciljevi utvrđeni programom i procenat izvršenja istih, eventualna odstupanja od ostvarenog rezultata, iznos sredstava odobrenih budžetom i izvršenje istih, eventualno odstupanje od odobrenih i izvršenih rashoda, kao i sistem finansijskog upravljanja i kontrola koji je uspostavljen u Agenciji sa navođenjem preporuka eksterne revizije, interne revizije, zaključaka po navedenom Parlamentu BiH i Vijeća ministara BiH sa opisom realizacije po svim navedenim preporukama.

Analiza rizika u provođenju Srednjoročnog plana rada Agencije za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine

Novi koncept sigurnosti hrane zasnovan je na tri međusobno povezane komponente analize rizika - procjena rizika, upravljanje rizikom i obavještanje o riziku, i zahtijeva multisektorski pristup i uključenost svih zainteresiranih strana (potrošači, subjekti u poslovanju s hranom, laboratorije, akademska zajednica). Za razliku od Evropske unije, gdje Evropska agencije za sigurnost hrane (EFSA) obavlja samo poslove procjene rizika, a Evropska komisija poslove upravljanja rizikom, Agencija obavlja poslove i upravljanja rizika i procjene rizika.

Poseban faktor rizika je moguća i politička nestabilnost u zemlji i nedostatak političkog konsenzusa.

Uzimajući u obzir naprijed navedeno, mogu se navesti najvažniji rizici u provođenju Srednjoročnog plana rada:

- Kašnjenje ili nedostavljanje komentara i mišljenja od strane nadležnih institucija Bosne i Hercegovine, entiteta i Brčko distrikta BiH u procesu javnih konsultacija.

Kako institucije BiH prilikom izrade pojedinačnih Srednjoročnih planova razrađuju dijelove Srednjoročnog programa rada Vijeća ministara BiH koji se odnose na njihov mandat, bitno je napomenuti da poteškoće u donošenju pojedinačnih Srednjoročnih planova institucija nastaju i uslijed ne donošenja Srednjoročnih programa rada Vijeća ministara BiH, što predstavlja jedan od rizika u samoj izradi, kao i donošenju dokumenta od strane rukovodioca institucije.

Osnovni zaključci prethodnog Izvještaja o provođenju plana rada:

1. Svi propisi iz Programa rada za 2022. godinu pripremljeni su i spremni za dalju proceduru odobravanja i donošenja.
2. Nastavljena je saradnja s nadležnim institucijama Bosne i Hercegovine, Republike Srpske, Federacije Bosne i Hercegovine, Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kao i saradnja s akademskom zajednicom u Bosni i Hercegovini, laboratorijama, nevladinim organizacijama i drugim zainteresovanim stranama.
3. Agencija se kontinuirano bavila procjenom rizika, te na osnovu toga davala preporuke nadležnim organima Bosne i Hercegovine, Republike Srpske, Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.
4. Agencija je putem INFOSAN mreže i RASFF sistema zaprimala informacije i blagovremeno iste dostavljala nadležnim organima na dalje postupanje.
5. Program praćenja (monitoring) ostataka pesticida u i na hrani biljnog i životinjskog porijekla u 2022. godini provodi se po planiranoj dinamici u skladu sa zakonskom procedurom.
6. Kontinuirano su se rješavali predmeti za priznavanje prirodnih mineralnih, prirodnih izvorskih i stonih voda u Bosni i Hercegovini zahvaljujući radu Komisije za priznavanje prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda u Bosni i Hercegovini, te se prati stanje u navedenoj oblasti u saradnji sa nadležnim inspekcijским organima.
7. Kontinuirano su rješavani zahtjevi za stavljanje GM hrane za životinje na tržište Bosne i Hercegovine.
8. Kontinuirano su rješavani zahtjevi za registraciju naziva prehrambenih proizvoda zaštićenom oznakom porijekla, odnosno zaštićenom oznakom geografskog porijekla.
9. U okviru saradnje s laboratorijima za kontrolu hrane u Bosni i Hercegovini prikupljeni su i obrađeni rezultati laboratorijskih analiza hrane i hrane za životinje.
10. U okviru saradnje s institucijama javnog zdravstva prikupljeni su i analizirani epidemiološki podaci o oboljenjima koja se prenose putem hrane.
11. Nastavljena izuzetno dobra saradnja sa sredstvima informiranja.

Izvještaj o provedenim konsultacijama kod izrade

U skladu s odredbama Odluke o godišnjem planiranju rada i načinu praćenja i izvještavanja u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 94/14), Agencija je provela postupak javnih konsultacija o Prednacrtu Srednjoročnog programa rada koji je bio objavljen na službenoj web stranici Agencije (www.fsa.gov.ba) u dijelu koji se odnosi na javne konsultacije.

Poglavlje 8: PRILOG: AKCIONI PLAN SREDNJOROČNOG PLANA RADA AGENCIJE ZA SIGURNOST HRANE BIH ZA PERIOD 2023. – 2025. GODINA

DIREKTOR

Dr. sci. Džemil Hajrić

AKCIONI PLAN SREDNJOROČNOG PLANA RADA AGENCIJE ZA SIGURNOST HRANE BOSNE I HERCEGOVINE 2023. - 2025. GODINA

Opći cilj / načela razvitka:

ODRŽIVI RAST

Strateški cilj:

Brži i efikasniji razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
				Okvir za mjerenje ostvarenja							Procjena troškova				Izvori finansiranja					
Srednjoročni cilj	Specifični ciljevi	Programi	Projekt	Institucija odgovorna za implementaciju	Pokazatelj	Jedinica mjerenja (% , broj ili opisno)	Polazna vrijednost godina 2022.	Ciljana vrijednost godina 2023.	Ciljana vrijednost godina 2024.	Ciljana vrijednost godina 2025.	Procijenjeni troškovi godina 2023.	Procijenjeni troškovi godina 2024.	Procijenjeni troškovi godina 2025.	Ukupno troškovi	Budžet	Zajmovi	Donacije	Ostali izvori	Ukupno	Program u DOB-u
Srednjoročni cilj 1*				Agencija za sigurnost hrane BiH	Usklađenost sistema sigurnosti hrane sa zemljama članicama EU	%	95	100	100	100	1.842.000	1.852.000	1.876.000	5.570.000	5.570.000					421710
Unaprijediti sistem zaštite zdravlja ljudi, životinja i bila putem efikasnog sistema sigurnosti hrane, veterinarske kontrole i fitosanitarne oblasti u BiH	Specifični cilj			Agencija za sigurnost hrane BiH	Uspostavljen unaprijeđen sistem sigurnosti hrane	%	5	5	5	5										421710
	Unapređenje sistema sigurnosti hrane	1.1 Procjena, upravljanje i komunikacija rizika porijeklom iz hrane i hrane za životinje		Agencija za sigurnost hrane BiH	Usklađenost sistema sigurnosti hrane u BiH	%	5	5	5	5	1.842.000	1.852.000	1.876.000	5.570.000	5.570.000					421710

PREGLED ZAKONA, DRUGIH PROPISA I RAZVOJNO-INVESTICIJSKIH PROJEKATA/PROGRAMA PREDVIĐENIH SREDNJOROČNIM PLANOM RADA AGENCIJE ZA SIGURNOST HRANE BIH

Opći cilj / načela razvitka:		ODRŽIVI RAST						
Strateški cilj:		Brži i efikasniji razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Srednjoročni cilj	Specifični ciljevi	Programi	ZAKONI	PODZAKONSKI AKTI	Usklađivanje s pravnim nasljedem EU-a (DA ili NE)	Planirano razdoblje za DONOŠENJE	NAZIV PROJEKTA JAVNIH INVESTICIJA	Očekivano RAZDOBLJE REALIZACIJE
Unaprijediti sistem zaštite zdravlja ljudi, životinja i bilja putem uspostavljanja efikasnog sistema sigurnosti hrane, veterinarske kontrole i fitosanitarne oblasti u BiH	Unapređenje sistema sigurnosti hrane	Procjena, upravljanje i komunikacija rizika porijeklom iz hrane i hrane za životinje		<p>Agencija će u 2023. godini, u slučaju iskazane potrebe, raditi i na izradi podzakonskih akata, kao i preuzimanju relevantnih odredbi EU propisa u cilju usklađivanja sa standardima iz poglavlja 12. Sigurnost hrane, veterinarstvo i fitosanitarna politika acquis-a. Navedena aktivnost se provodi da bi se postigla veća efikasnost provedbenih mehanizama i propisa, u cilju ispunjavanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obaveza Bosne i Hercegovine proisteklih iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica sa jedne strane, i Bosne i Hercegovine sa druge strane, - obaveza iz godišnjih izvještaja o napretku Bosne i Hercegovine i - uslova za nesmetan izvoz prehrambenih proizvoda iz Bosne i Hercegovine. 	DA	2023. godina		
				<p>Pravilnik o maksimalnim nivoima ostataka pesticida u i na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog porijekla</p>	DA	2023. godina		

				<p>Agencija će u 2024. godini, u slučaju iskazane potrebe, raditi i na izradi podzakonskih akata, kao i preuzimanju relevantnih odredbi EU propisa u cilju usklađivanja sa standardima iz poglavlja 12. Sigurnost hrane, veterinarstvo i fitosanitarna politika acquis-a. Navedena aktivnost se provodi da bi se postigla veća efikasnost provedbenih mehanizama i propisa, u cilju ispunjavanja: - obaveza Bosne i Hercegovine proisteklih iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica sa jedne strane, i Bosne i Hercegovine sa druge strane, - obaveza iz godišnjih izvještaja o napretku Bosne i Hercegovine i - uslova za nesmetan izvoz prehrambenih proizvoda iz Bosne i Hercegovine.</p>	DA	2024. godina		
				<p>Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o maksimalnim nivoima ostataka pesticida u i na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog porijekla</p>	DA	2024. godina		

			<p>Agencija će u 2025. godini, u slučaju iskazane potrebe, raditi i na izradi podzakonskih akata, kao i preuzimanju relevantnih odredbi EU propisa u cilju usklađivanja sa standardima iz poglavlja 12. Sigurnost hrane, veterinarstvo i fitosanitarna politika acquis-a. Navedena aktivnost se provodi da bi se postigla veća efikasnost provedbenih mehanizama i propisa, u cilju ispunjavanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obaveza Bosne i Hercegovine proisteklih iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica sa jedne strane, i Bosne i Hercegovine sa druge strane, - obaveza iz godišnjih izvještaja o napretku Bosne i Hercegovine i - uslova za nesmetan izvoz prehrambenih proizvoda iz Bosne i Hercegovine. 	DA	2025. godina		
			<p>Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o maksimalnim nivoima ostataka pesticida u i na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog porijekla</p>	DA	2025. godina		